

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2019 m. lapkričio 25 d.
(OR. en)

14459/19

DEVGEN 215
GENDER 56
SUSTDEV 167
SOC 769
ONU 131
ACP 138
RELEX 1092
COHAFA 101
COHOM 123

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
data: 2019 m. lapkričio 25 d.
kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 13993/19

Dalykas: Antrojo ES lyčių lygybės veiksmų plano įgyvendinimas 2018 m.: lyčių
lygybės ir moterų įgalėjimo stiprinimas ES išorės veiksmų srityje
– Tarybos išvados (2019 m. lapkričio 25 d.)

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl Antrojo ES lyčių lygybės veiksmų plano įgyvendinimo 2018 m.: lyčių lygybės ir moterų įgalėjimo stiprinimas ES išorės veiksmų srityje, kurias Taryba priėmė 2019 m. lapkričio 25 d. įvykusiame 3732-ame posėdyje.

**Tarybos išvados dėl Antrojo ES lyčių lygybės veiksmų plano įgyvendinimo 2018 m.:
lyčių lygybės ir moterų įgalėjimo stiprinimas ES išorės veiksmų srityje**

1. Taryba pažymi, kad 2018 m. pasaulio mastu pasiekta tolesnės reikšmingos pažangos lyčių lygybės ir mergaičių bei moterų įgalėjimo srityje. Kelios šalys jau priėmė arba yra pasirengusios priimti įstatymus dėl lygybės ir kovos su diskriminacija, padidino planuojant biudžetą lyčių lygybei skiriamas lėšas ir pagerino savo ataskaitų teikimo ir skaidrumo proceso kokybę. Esama faktinių duomenų, kad mergaičių ir moterų padėtis gerėja, sumažėjo vaikų, ankstyvų ir priverstinių santuokų atvejų, geriau užtikrinama jų socialinė įtrauktis ir dalyvavimas politiniame, ekonominiame ir viešajame gyvenime. Tačiau, nepaisant visų teigiamų pokyčių, jokia pasaulio šalis dar negali būti laikoma einančia reikiama linkme, kad ne vėliau kaip 2030 m. užtikrintų lyčių lygybę. Tarybai kelia susirūpinimą tai, kad, atsižvelgiant į prognozes, esant dabartiniam padėties gerėjimo tempui, pasaulinės lyčių nelygybės panaikinimas užtruktų 108 metus¹. Daugelyje pasaulio dalių moterų ir mergaičių visapusiško naudojimosi visomis žmogaus teisėmis srityje žengiama atgal, o pilietinės visuomenės organizacijos, įskaitant moterų teisių organizacijas, susiduria su vis didesniais iššūkiais vis labiau mažėjančioje demokratinėje erdvėje visame pasaulyje. Be to, lyčių nelygybę aštrina užsitęsę konfliktai, klimato kaitos poveikis, gaivalinės nelaimės ir priverstinis gyventojų perkėlimas.
2. Norint įgyvendinti Darbotvarkę iki 2030 m. ir pasiekti jos darnaus vystymosi tikslus (DVT) bei su lytimi susijusius tikslus, skubiai reikia daug nuodugniau, greičiau ir platesniu užmoju reaguoti pasaulio, regionų ir vietos lygmenimis. Todėl Taryba dar kartą patvirtina ES ir jos valstybių narių visapusišką ir neblėstantį įsipareigojimą ne vėliau kaip 2030 m. pasiekti visus 17 DVT, be kita ko, visose politikos ir veiksmų srityse, laikant tai prioritetu, skatinti moterų ir mergaičių visapusišką naudojimąsi visomis žmogaus teisėmis, lyčių lygybę ir moterų bei mergaičių įgalėjimą. Tai yra vienas iš visa apimančių ES prioritetų, o ES lyčių lygybės veiksmų planas yra itin svarbi priemonė, kuria padedama siekti šių tikslų suderinant tam ES institucijų ir valstybių narių pastangas. Būtina paspartinti pažangą ir išsaugoti bei apsaugoti nuo padėties pablogėjimo arba reakcingo atsako į tai, kas pasiekta iki šiol.

¹ Kaip nurodyta Pasaulio ekonomikos forumo (PEF) paskelbtoje 2018 m. Pasaulio lyčių nelygybės ataskaitoje.

3. Taryba primena 2018 m. lapkričio 26 d. išvadas dėl Antrojo ES lyčių lygybės veiksmų plano „Lyčių lygybės stiprinimas ir moterų įgalėjimas vykdant ES išorės veiksmus“ įgyvendinimo 2017 m. ir pakartoja, kad svarbu užtikrinti strateginį ir veiksmingą šio plano įgyvendinimą vykdant stebėseną, atliekant vertinimą, teikiant ataskaitas ir vykdant tolesnę veiklą visose ES išorės santykių srityse.
4. Taryba taip pat primena 2018 m. gruodžio 10 d. išvadas dėl moterų, taikos ir saugumo ir pakartoja, kad ES yra įsipareigojusi visapusiškai įgyvendinti JT ST rezoliuciją 1325 ir vėlesnes su ja susijusias rezoliucijas. Taryba pabrėžia visapusiško ir prasmingo moterų dalyvavimo konfliktų prevencijos, taikos kūrimo ir konfliktų sprendimo veikloje, taip pat jų dalyvavimo didinant vietos bendruomenių atsparumą svarbą. Taryba dar kartą patvirtina ES ir jos valstybių narių įsipareigojimą užtikrinti, jog moterų ir mergaičių teisės, veiklumas ir apsauga būtų visada užtikrinami ir išsaugomi laikotarpiu iki konflikto, jo metu ir po konflikto. Taryba pakartoja savo įsipareigojimą laikytis naujo ES strateginio požiūrio dėl moterų, taikos ir saugumo (toliau – ES strateginis požiūris dėl MTS), kuriame pabrėžiamas konkrečių įsipareigojimų ir veiksmų poreikis, taip pat poreikis įtraukti, įgalinti, ginti ir remti moteris ir mergaites siekiant užtikrinti tvarią ir ilgalaikę taiką ir saugumą – esminius žmogaus teisių ir darnaus vystymosi komponentus, vadovaujantis Darnaus vystymosi darbotvarke iki 2030 m. bei jos DVT ir naujuoju Europos konsensusu dėl vystymosi.
5. Taryba palankiai vertina nuolatinę pažangą įgyvendinant LLVP II, nurodytą 2018 m. įgyvendinimo ataskaitoje. Taryba ragina Komisiją, vyriausiąją įgaliotinę ir valstybes nares toliau stiprinti jų teikiamą paramą lyčių lygybei, visų moterų ir mergaičių visapusiškam naudojimuisi visomis žmogaus teisėmis ir jų įgalėjimui visame pasaulyje ir imtis itin svarbaus bei vis didesnio vaidmens tuo tikslu racionalizuojant ir pritraukiant išteklius.

6. Taryba su pasitenkinimu pažymi, kad ES vis labiau akcentuoja lyčių lygybės ir moterų įgalėjimo aspektus, kaip nurodyta 2018 m. įgyvendinimo ataskaitoje, visų pirma ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių srityje, įskaitant verslo teises ir žmogaus teises; rengiant ir formuluojant projektus vis daugiau naudojamas lyčių aspekto analizė; nuolat gerinama padėtis siekiant keisti institucinę kultūrą; tvirčiau derinama ir geriau koordinuojama tarpusavyje ES institucijų veikla, taip pat šių institucijų ir ES valstybių narių veikla; į politikos ir politinius dialogus geriau įtraukiami lyčių lygybės ir žmogaus teisių klausimai; ir skiriama daugiau dėmesio atskaitomybės skatinimui humanitarinėje sistemoje siekiant spręsti smurto dėl lyties problemą. Ji taip pat palankiai vertina tai, kad atitinkamuose tarptautiniuose forumuose, įskaitant Jungtinių Tautų Moterų padėties komisiją, ES teikia daugiau svarbos lyčių lygybės klausimams ir užtikrina didesnį jų matomumą.
7. Taryba akcentuoja iki šiol pasiektą pažangą, tačiau pažymi, kad skirtingų teminių prioritetų srityse padaryta pažanga ir skirtingų ES subjektų padaryta pažanga yra netolygi. Nuveikti reikia dar daug, ir norint visapusiškai įgyvendinti ES lyčių lygybės politiką išorės santykiuose ir pasiekti Lyčių lygybės veiksmų plane (2016–2020 m.) išdėstytus būtiniausius veiklos rezultatų standartus reikės daugiau bendrų Komisijos, vyriausiojo įgaliotinio ir visų valstybių narių pastangų.
8. Taryba su dideliu susirūpinimu pažymi, kad, nepaisant iki šiol padarytos pažangos, esant dabartiniam pažangos tempui bus sunku ne vėliau kaip 2020 m. pasiekti LLVP tikslą – kad 85 % visų naujų veiksmų būtų reikšmingai (G ženklo įvertis 1) arba iš esmės (G ženklo įvertis 2) prisidedama prie lyčių lygybės ir moterų įgalėjimo². Šiame kontekste Taryba su susirūpinimu atkreipia dėmesį į pastarojo meto vertinimus, iš kurių galima spręsti, kad DVT 5 toliau itin trūksta finansavimo. Todėl Taryba tvirtai ragina visus dalyvius suvienyti pastangas, kad šio tikslo būtų siekiama sparčiau. Šiame kontekste Taryba primena Komisijai, vyriausiajam įgaliotiniui ir valstybėms narėms, kad lyčių lygybės tikslus reikia įtraukti visomis įmanomomis aplinkybėmis, o visais atvejais, kai to neįmanoma padaryti – tai pagrįsti³. Ji taip pat primena, kad norint užtikrinti teigiamą sumuojamąjį poveikį, plataus užmojo lyčių lygybės tikslai turėtų apimti kitus aspektus, pavyzdžiui, amžių ir negalią.

² Kaip apibrėžta Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) Paramos vystymuisi komiteto (DAC).

³ Tokiais atvejais veiksmams skiriamas lyčių lygybės ženklo įvertis yra „0“ („G0“).

9. Todėl ES tebėra įsipareigojusi propaguoti, ginti ir įgyvendinti visas žmogaus teises ir visapusiškai bei veiksmingai įgyvendinti Pekino veiksmų platformą bei Tarptautinės konferencijos gyventojų ir vystymosi klausimais veiksmų programą, taip pat jų peržiūros konferencijų rezultatus, ir tebėra įsipareigojusi užtikrinti lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises. Atsižvelgdama į tai, Taryba dar kartą patvirtina ES įsipareigojimą propaguoti, ginti ir įgyvendinti kiekvieno asmens teisę visiškai kontroliuoti ir laisvai bei atsakingai spręsti klausimus, susijusius su jų seksualumu ir lytine bei reprodukine sveikata, nepatiriant diskriminacijos, prievartos ir smurto. ES taip pat pabrėžia, kad reikia užtikrinti galimybę visiems gauti kokybišką ir prieinamą išsamią informaciją apie lytinę ir reprodukcinę sveikatą, įgyti išsilavinimą, įskaitant visapusišką lytinį švietimą, ir naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis. Taryba palankiai vertina tai, kad teikiamos išsamios ataskaitos, įskaitant įgyvendinimo ataskaitos 5 priedą, apie ES veiklą lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių srityje, kaip išdėstyta naujajame Europos konsensuse dėl vystymosi, ir su pasitenkinimu pažymi, kad 2018 m. padidėjo šios srities finansavimas. Tačiau atsižvelgdama į tai, kad, remiantis pateiktais duomenimis, sumažėjo naujų veiksmų skaičius, Taryba ragina Komisiją ir valstybes nares ateinančiais metais šioje srityje dėti daugiau pastangų. Šiuo atžvilgiu Taryba primena įsipareigojimus, priimtus Tarptautinėje konferencijoje gyventojų ir vystymosi klausimais, kuri šiemet pažymi 25 metų sukaktį, ir pabrėžia, kad reikia tobulinti visuotinę ataskaitų teikimo metodiką. Be to, Taryba pabrėžia, kad svarbu toliau telkti papildomas lėšas ir remti šios srities suinteresuotuosius subjektus.
10. Taryba palankiai vertina tai, kad ES daugiau dėmesio skiria kovai su visų formų diskriminacija ir smurtu, nes tai dalis platesnio reiškinių – pažeidžiamumo dėl lyties ir smurto dėl lyties, kurie savo ruožtu yra glaudžiai susipynę su nuolatine nelygybe ir platesnio pobūdžio išpuoliais lyčių lygybės, moterų ir mergaičių galimybių visapusiškai naudotis žmogaus teisėmis atžvilgiu, įskaitant smurtą internete, skaitmeninį ir kibernetinį smurtą. Vadovaudamasi šia dvasia, Taryba ragina Komisiją, vyriausiąjį įgaliotinį ir visas valstybes nares prisidėti prie visapusiško ir veiksmingo Konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims (CEDAW), kuriai šiemet sukanka 40 metų, įgyvendinimo.

11. Taryba taip pat palankiai vertina atitinkamų suinteresuotųjų subjektų skiriamą didelį dėmesį prievartos ir priekabiavimo problemoms spręsti vykdant vystomąjį bendradarbiavimą, humanitariniame kontekste ir su konfliktais susijusiose situacijose. Ji pabrėžia, kad svarbu laikytis įsipareigojimų, nustatytų EBPO / Paramos vystymuisi komiteto (DAC) rekomendacijoje dėl seksualinio išnaudojimo, prievartos ir priekabiavimo panaikinimo vykdant vystomąjį bendradarbiavimą ir teikiant humanitarinę pagalbą.
12. Be to, Taryba ragina visus ES subjektus, įskaitant valstybes nares, toliau laikytis įsipareigojimo užkirsti kelią visų formų seksualiniam smurtui ir smurtui dėl lyties, įskaitant smurtą šeimoje, žalingai praktikai, pavyzdžiui, moterų lyties organų žalojimui ir vaikų, ankstyvoms bei priverstinėms santuokoms, su garbe susijusiam smurtui, taip pat su konfliktais susijusiam seksualiniam smurtui ir smurtui dėl lyties, prekybai žmonėmis, seksualiniam išnaudojimui, prievartai bei priekabiavimui, smurtui internete ir (arba) kibernetiniam smurtui bei patyčioms, kovoti su šiais reiškiniais ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už juos. Šiame kontekste Taryba pabrėžia, kad reikalinga pagalba nukentėjusiems asmenims, ir primena ES įsipareigojimą užkirsti kelią visų formų seksualiniam smurtui ir smurtui dėl lyties, įskaitant smurtą prieš vyrus ir berniukus, nediskriminuojant dėl nukentėjusio asmens seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės, kovoti su šiais reiškiniais ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už juos. Seksualinis smurtas ir smurtas dėl lyties yra tiek lyčių nelygybės priežastis, tiek jos rezultatas. Ypatingą dėmesį reikėtų skirti moterims ir mergaitėms, kurios diskriminuojamos dėl įvairių ir tarpusavyje susijusių priežasčių, įskaitant migrantės, pabėgėles, šalies viduje perkeltus asmenis, moteris ir mergaites su negalia.
13. Šiame kontekste Taryba su pasitenkinimu atkreipia dėmesį į tolesnę pažangą įgyvendinant ES ir JT iniciatyvos „Spotlight“, kuria siekiama visame pasaulyje panaikinti smurtą prieš moteris ir mergaites: 2018 m. programoms Afrikoje ir Lotynų Amerikoje asignuota iš viso 270 mln. EUR. Taip pat Taryba labai gerai vertina tvirtą ES vadovavimą įgyvendinant „Raginimą imtis veiksmų siekiant apsaugoti nuo smurto dėl lyties ekstremaliųjų situacijų atveju“ ir paramą, teikiamą nuo su konfliktais susijusio seksualinio smurto ir smurto dėl lyties nukentėjusiems asmenims, be kita ko, remiantis dviejų 2018 m. Nobelio taikos premijos laureatų – Nadios Murad ir Dr. Deniso Mukwege – darbu. Šiame kontekste Taryba taip pat pabrėžia Oslo konferencijos dėl seksualinio smurto ir smurto dėl lyties panaikinimo humanitarinių krizių atveju rezultatų svarbą.

14. Taryba pabrėžia, kad lyčių lygybė yra esminės svarbos tikslas kiekviename gyvenimo etape ir bet kurio amžiaus asmenims, įvairiais gyvenimo tarpsniais bei pereinamaisiais etapais. Tai, be kita ko, gali būti mokyklos lankymo pradžia, įsijungimas į darbo rinką, nėštumas ir vaikų auginimas, santuoka, našlystė ir išėjimas į pensiją.
15. Taryba pakartoja, kad į visų formų smurto prieš moteris ir mergaites panaikinimo bei lyčių nelygybės šalinimo veiklą reikia įtraukti vyrus ir berniukus, didinti jų informuotumą apie lyčių nelygybės poveikį ir skatinti jų aktyvų ir prasmingą vaidmenį remiant elgsenos pokyčius, sprendžiant diskriminacinių socialinių normų problemas ir kovojant su lyčių stereotipais.
16. Taryba pabrėžia, jog reikia, kad Komisija, vyriausiasis įgaliotinis ir valstybės narės toliau iš esmės gerintų sistemingą lyčių aspekto analizės naudojimą bei nuoseklų lyčių aspektu grindžiamo požiūrio integravimą, be kita ko, kai pagal lytį bei amžių suskirstyti duomenys renkami ir naudojami ir lyčių aspektu grindžiami rodikliai naudojami nustatant, planuojant, įgyvendinant, stebint ir vertinant visus ES išorės veiksmų procesus, be kita ko, tokiose srityse kaip prekyba, su infrastruktūra susijusios investicijos, privačiojo sektoriaus investicijos bei derinimo programos, su saugumu susijusios iniciatyvos ir klimato kaita. Be to, vykdamas visus išorės veiksmus ir tarptautinį bendradarbiavimą ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas teminėms sritims, kuriose esama potencialaus su lytimi susijusio transformuojamojo tikslo bei turinio, taip pat institucinių, socialinių ir sisteminių normų bei elgesio, kurie yra lyčių nelygybės ištakose, išnagrinėjimui ir užginčijimui, nes tai turi lemiamą reikšmę siekiant užtikrinti gilesnę permainą. Šias pastangas turėtų papildyti žmogaus teisėmis grindžiamas požiūris į vystymąsi, be kita ko, visapusiškai integruojant lyčių lygybės aspektą, kai naudojamos priemonių rinkiniu „Teisėmis grindžiamas požiūris į ES vystomąjį bendradarbiavimą, apimantis visas žmogaus teises“. Taryba taip pat pabrėžia, kad svarbu toliau stiprinti institucinės kultūros poslinkį siekiant įtvirtinti lyčių lygybę.

17. Taryba pabrėžia, kad įgyvendinant LLVP II ir apskritai siekiant DVT svarbu glaudžiai bendradarbiauti su pilietine visuomene. Ji labai vertina esminį pilietinės visuomenės, pačių moterų kuriamų organizacijų ir žmogaus teisių gynėjų vaidmenį jiems aktyviai dalyvaujant ir su jais konsultuojantis. Šiuo atžvilgiu Taryba ragina Komisiją, vyriausiąjį įgaliotinį ir valstybes nares tęsti ir stiprinti jų bendradarbiavimą bei konsultavimąsi su pilietinės visuomenės organizacijomis, kurios siekia lyčių lygybės ir moterų bei mergaičių įgalėjimo. Tai turėtų būti vykdoma visais lygmenimis įgyvendinant LLVP II, be kita ko, atliekant lyčių aspekto analizę, ir visais programavimo ir politikos ciklo etapais. Turėtų būti tinkamai atsižvelgta į tai, kad moterims, moterų organizacijoms ir žmogaus teisių gynėjoms moterims reikia didesnio saugumo ir apsaugos, o pilietinei visuomenei – palankios veikti aplinkos. Dėmesys turėtų būti skiriamas ir kaimo vietovėse gyvenančioms moterims bei mergaitėms.
18. Siekiant užtikrinti, kad būtų visapusiškai įgyvendinti visi ES įsipareigojimai dėl lyčių lygybės išorės santykių srityje, Taryba ragina Komisiją ir vyriausiąjį įgaliotinį, kartu su valstybėmis narėmis, tęsti darbą visomis kryptimis, kad būtų parengta plataus užmojo lyčių lygybės ir moterų įgalėjimo darbotvarkė.
19. Artėjant 2020 m., kuriais pažymėsime daug svarbių datų, pavyzdžiui, Pekino deklaracijos ir veiksmų platformos 25 metų sukaktį, Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. darnaus vystymosi tikslų 5 metų sukaktį, JT ST rezoliucijos 1325 dėl moterų, taikos ir saugumo 20 metų sukaktį, taip pat bus atnaujinti 2016–2019 m. ES strateginiai įsipareigojimai siekiant lyčių lygybės, ir atsižvelgiant į siūlomą ES prisijungimą prie Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo (Stambulo konvencijos), Taryba ragina visus subjektus skirti ypatingą dėmesį ES vidaus ir išorės politikos bei veiksmų suderinamumui užtikrinti.
20. Atsižvelgdama į šias aplinkybes, Taryba su pasitenkinimu pažymi, kad pradėtas LLVP II įgyvendinimo vertinimas, ir pakartoja, kad reikia toliau plėtoti supaprastintus, naudotojams patogius ir kokybinius ataskaitų teikimo mechanizmus. Taryba prašo Komisijos pasinaudoti savo padarytomis išvadomis, kad būtų užtikrintas įgyvendinant LLVP II padarytos pažangos tvarumas, ir sutelkti pastangas į naują 2020 m. ES lyčių lygybės veiksmų planą užtikrinant jo platų užmojį, integravimą ir įgyvendinimą visose išorės politikos srityse.